

Budgetskrivelse inför 2018-2020

Arbetsmarknadsnämnden
2017

1 Nämndens uppdrag

Verksamhetens omfattning

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar i enlighet med av kommunfullmäktige utfärdat reglemente (Dnr: AMN 2011/112), reviderat 2013-04-22 (KS 2013/206) för:

kommunens arbetsmarknadsinsatser för att förebygga arbetslöshet eller minska verkningarna av arbetslöshet samt erbjuda utbildning för att ge förutsättningar till egenförsörjning.

försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen.

integrationsfrågorna, bl.a. integrationsplaner och verksamheten för ensamkommande barn och ungdomar.

kommunens aktivitetsansvar för unga i åldern 16 till 20 år.

samordning av insatser för unga i åldern 16 till 24 år.

dödsboanmälan och socialnämnds övriga uppgifter enligt ärvdabalken.

Till ovan tillkommer bosättning enligt bosättningslagen (2016:38) och beställning av svenska för invandrare (SFI) av bildningsnämnden samt Trelleborgs inkubatorverksamhet för nyföretagande (Green Room).

Förvaltningen är sedan 2016 fullt ut processorganiserad med två huvudprocesser; arbetsmarknadsprocessen och boendedriftsprocessen samt en stödprocess för myndighetsutövning.

De båda huvudprocesserna är träffytan för trelleborgarna, stödprocess myndighet utreder och fattar beslut inom ramen för nämndens myndighetsutövande uppdrag.

Sedan september 2015 är delar av uppdragen inom nämnden digitaliserade och under 2017 påbörjas automatiseringen av handläggning av försörjningsstöd. Den tekniska utvecklingen välkomnas av nämnden och används för att möjliggöra fokusering på det arbete som på riktigt leder till positiva effekter för individer, Trelleborgs näringsliv, föreningsliv och kommunens ekonomi, nämligen arbetet med etablering i arbets- och samhällsliv. För varje krona nämnden satsar i arbetsmarknadsprocessen kommer 1,63 kronor tillbaka i form av minskade kostnader för det ekonomiska biståndet.

För att under 2018 och framåt nå full potential med nämndens uppdrag behöver nämnden växla upp och intensifiera arbetet med kompetenshöjande insatser i linje med näringslivets behov och individens förutsättningar. För att uppnå detta så krävs en högre grad av flexibilitet när det gäller exempelvis SFI och vuxenutbildning. En närmare koppling till nämnden i dessa frågor skulle bidra till att fler trelleborgare blir etablerade.

För delar av nämndens ansvarsområden kan premisser och förutsättningar förändras över en natt då dessa är starkt påverkade av förhållanden i omvärlden. Det är en vetskap som är viktig att ha med sig in i och ha en beredskap för 2018 och framåt.

2 Utmaningar 2018-2020

2.1 Omvärld

Kostnadsökning ekonomiskt bistånd

2015 sökte 163 000 personer asyl i Sverige varav ca 35 000 var barn utan vårdnadshavare. 2016 började de som beviljats uppehållstillstånd att anvisas ut till kommunerna. Under perioden 2016-2017 förväntas 253 personer att anvisas till Trelleborg. Därtill kommer en svårprognostiserad anknytningsinvandring och personer som på egen hand bosätter sig i kommunen, egenbosatta (ebo). 2018 och framåt förväntas antalet anvisningar till Trelleborgs kommun att minska. 2016 -2017 deltar en majoritet av de som anvisas till Trelleborg i den statliga etableringen. Effekten av den statliga etableringen, på nationell nivå, innebär att

ca 70 % efter avslutad etableringsperiod vänder sig till kommunerna för att få hjälp med försörjning då de inte har etablerats i arbetslivet. Trelleborgs kommun arbetar nära och i det statliga uppdraget från dag ett för att dämpa de ekonomiska konsekvenserna av den statliga etableringen och visar under 2017 ett resultat en bit över riksnittet. Detta till trots är det mycket troligt att kostnaderna för det ekonomiska biståndet kommer att öka markant från 2018 och framåt.

Bostadssituation

Sedan bosättningslagen (Lag 2016:38) infördes i mars 2016 har Trelleborgs kommun till stor del löst lagkravet genom tillfälliga bostäder då tillgången till lägenheter inte har motsvarat efterfrågan. De tillfälliga boendelösningarna är under 2017 ofinansierade då nämnden ej tilldelats någon budget för givet ansvar. Om ingenting förändras på bostadsmarknaden i Trelleborg ser nämnden i huvudsak två tänkbara scenario framför sig för 2018 och framåt:

1/ Ofinansierade ökade kostnader för tillfälliga lösningar i boende som inte gynnar etablering i arbets- och samhällsliv.

2/ Ofinansierade kostnader för lösningar som inte kommer att tas i bruk då behovet minskar, dels med anledning av minskat antal anvisade 2018 och dels med anledning av att de individer som anvisas till Trelleborg hittar egna lösningar, i och utanför Trelleborgs kommun.

Det är således nämndens uppfattning att bostadsfrågan lämpligen löses genom ordinarie bostadsbyggande i en takt som anpassas efter befolkningstillväxten där även antalet nyanlända räknas in då det är en väsentlig del av den nyinflyttade befolkningen till Trelleborgs kommun.

Regeringen har initierat en utredning i syfte att möjliggöra vitesföreläggande för de kommuner som ej erbjuder bostad till anvisande i enlighet med gällande lagstiftning.

Osäker omvärld

Det är sedan tidigare känt att nämnden påverkas såväl direkt som indirekt av politiska beslut och skeenden utanför Sverige. Med en osäker omvärld och pågående krig i länder som bland annat Syrien och stora förflyttningar av människor från den afrikanska kontinenten kommer beslut söderöver i Europa och EU att direkt påverka nämndens ekonomi och förutsättningar. Nämnden följer utvecklingen nogsamt och arbetar för att ha en så flexibel och omställningsbar organisation som möjligt för att hantera dessa svängningar.

Tillfälliga lagstiftningar

De begränsningar som infördes i Sveriges lagstiftning avseende asylsökande är tillfällig under tre år och ska enligt fattade beslut upphöra att gälla under 2019. Vad en återgång till tidigare asyllagstiftning kommer att få för exakta konsekvenser är svår att förutse men ett rimligt antagande är att antalet asylsökande till Sverige återigen kommer att öka vilket har en direkt påverkan på nämndens organisering av uppdraget samt effekten av detsamma.

Kompetensförsörjning

För att möta utvecklingen behöver nämnden fortsätta att arbeta med insikten att merparten av de arbeten som finns idag inte kommer att finnas om tio år och de arbeten som kommer att finnas om tio år inte finns idag. Konkret innebär det att nämnden behöver vara snabbfotade och lyhörda för näringslivets krav för att överbygga glappet mellan den efterfrågade och tillgängliga kompetensen. Nämnden ser behovet av en ny form av lärande för vuxna som behöver utvecklas för fortsatt framdrift. Nämnden bedömer att en närmare koppling till vuxenutbildningen skulle gynna utvecklingen för Trelleborgs kommuns invånare och näringsliv.

Teknisk utveckling

Nämnden utvecklar som första kommun i Sverige automatisering av handläggning av försörjningsstöd. Utvecklingen följs av Sveriges kommuner och Landsting (SKL) samt Vinnova och flertalet av landets kommuner. Med start 2017 sker en nära samverkan med grannkommunen Svedala och ytterligare 14 kommuner inom projektet "från rebell till modell". Det är inte osannolikt att anta att nämnden inom de närmaste åren kan bidra till att lösa dessa kommuners hantering av ekonomiskt bistånd genom ovan nämnda automatisering. En lösning som skulle bidra till att Trelleborgs kommun tar plats som regional kärna parallellt med att vi

säkerställer kompetensförsörjning och utveckling inom området.

Företagsklimat och entreprenörskap

Kommunal service är attraktiv för företag när den är tillgänglig, snabb och rättssäker. En attraktiv kommunal service bidrar till ett öppet och gynnande företagsklimat vilket i sin tur bidrar till ett ökat entreprenörskap. Nämnden ser sig under 2018 och framåt som en viktig part i arbetet med att bidra till förbättrat företagsklimat och ökat entreprenörskap. Utvecklingen av företagsinkubatorn i kombination med ett offensivt, systematiskt och tillgängligt arbete med lokalt och regionalt näringsliv kommer att bidra till detta.

Förändrad lagstiftning

Inom de områden som nämnden är verksam har förändringar i lagstiftning kommit att bli en vana. Det innebär att nämnden har en verksamhet som är byggd för att kunna anpassa produktionsapparat, kompetens, driv och kultur efter förändringar i lagstiftningen. Den modell som nämnden arbetar efter sedan 2013 har visat sig vara framgångsrik och bidra till en känsla av stabilitet i en föränderlig värld.

2.2 Strategiskt viktiga frågor 2018-2020

Arbetsmarknadsnämnden har identifierat följande områden som är av strategisk vikt och av kommungemensamt intresse för perioden 2018-2020:

- Bostads- och lokalförsörjning.
- Teknisk utveckling och digitalisering för att möta medborgare och övriga intressenters förväntningar och för att nå en effektivare organisation.
- Kompetensförsörjning åt näringslivet, behovet av utvecklade insatser som möter näringslivets förväntningar.
- Processutveckling för att undvika parallellt arbete och motverka kontraproduktivitet inom den kommunala organisationen.

Utöver ovan kommungemensamma strategiska områden är nedan områden av vikt för nämndens fortsatta utveckling:

- Skyndsamt och direkt agerande vid mottagande av nyanlända, dvs. att kommunen redan dag ett erbjuder arbetsmarknadsinsatser för att förebygga att personer inom etableringen inte hamnar i bidragsberoende när statens ansvar upphör efter två år.
- Satsning på nya yrken och framtidsspaning för att möta samhällets och medborgarnas krav och därigenom få fler personer i arbete.
- Tillse att utbildning för personer med kort utbildningsbakgrund erhåller flexibel kompetenspåfyllnad genom utveckling av nya modeller för vuxnas lärande.
- Fortsatt hög grad av normaliseringsperspektiv på personer som söker sig till nämnden, fokus på vad personen kan och vill istället för tvärtom.

3 Ekonomi

3.1 Driftbudget

Nämndens utmaningar blir desamma som under innevarande år, dvs. att försöka hålla nere kostnaderna för försörjningsstödet genom satsningar på arbetsmarknadsinsatser.

Därtill kommer nämndens utmaning med att arbeta med ett ofinansierat ansvar och uppdrag i bosättningen av nyanlända. De kostnader som uppstår för tillfälliga boendelösningar där hyres- och driftkostnaderna överstiger den enskildes hyresförmåga är ofinansierade och återfinns inte i den av Kommunfullmäktige tilldelade budgeten för 2017. Ej heller finns denna budgetpost i den preliminära resultatplan som ligger till grund för budget 2018 och framåt. Kostnaderna som uppstår beräknas ej heller att täckas av schablonersättningar eller andra riktade statliga ersättningar.

När nämnden tog över beställningsuppdraget av SFI 2011 så följde 4 692 tkr med i ramen. Kostnaderna uppgick under 2016 till 7 353 tkr och täcks inte av resursfördelningsmodellen.

Trelleborgs kommuns befolkning ökade med 554 invånare under 2016, vilket nämnden kompenseras för i budgetramen 2018 utifrån resursfördelningsmodellen. Från utlandet flyttade det in 438 personer till Trelleborg under 2016 och merparten av dessa individer läser inte bara SFI, utan söker också försörjningsstöd och genererar därmed högre kostnader än "genomsnittstrelleborgaren" och alltså mer än vad nämnden kompenseras för. Under perioden 2015 -2016 har denna grupps andel av försörjningsstödet ökat från tre till sex procent, vilket motsvarar den ofinansierade kostnadsökningen för försörjningsstöd. Andelen förväntas öka ytterligare under 2017 och framåt.

Effekten av ökat försörjningsstöd blir dessvärre att nämnden tvingas till besparingar på arbetsmarknadsinsatser, vilket i sin tur leder till att kostnaden för försörjningsstöd ökar än mer. Det är således av vikt för nämnden att även 2018 och framåt säkerställa resurser för ett proaktivt och strukturerat arbetsmarknadsarbete.

Inför arbetet med en revidering av resursfördelningsmodellen vore det önskvärt att i framtiden lyfta in dessa parameter vid uträkningen av budgetramarna.

När det gäller budgetdialogbilden så ställer sig arbetsmarknadsnämnden frågande till i relevansen i jämförelsen med ett ovägt medelvärde för samtliga 33 skånska kommuner, där ingen hänsyn tas till antalet invånare utan alla kommuner väger lika tungt. Det är nämndens uppfattning att ett vägt medelvärde skall användas.

Trelleborgs kommun fick en utredning gjord av SKL, daterad 2014-10-09, där kommunens verksamhet föreslogs jämföra sig med de kommuner som är mest lika utifrån koladas likhetsundersökning. Den har arbetsmarknadsnämnden använt sig av sedan dess och jämfört sig med Falkenberg, Motala, Hudiksvall, Borlänge, Vänersborg, Vetlanda och Härnösand. Denna jämförelse tar hänsyn till strukturkostnader i kommunen, invånare och skattekraft och ger enligt arbetsmarknadsnämnden en mer relevant jämförelse än den med samtliga Skånes 33 kommuner.

3.2 Investeringsplan med budget 2018-2022

Nämnden har tidigare år klarat sig med sin årliga investeringsram, men vill flagga för att den fortsatta digitala utvecklingen framöver kan generera högre investeringsutgifter än de 300 tkr som finns i ramen.